

Sziji Ferenc

FÉNYLEÍRÁS / RAGYOGÁS

„Az ember képének szeme van”
Hölderlin (?)

(1)

Zölden ragyog bádogtetejével a templom
két tornya, főleg reggel, amikor a felkelő nap
felőlünk világítja meg őket, és aztán este
a rájuk irányított reflektorok fényében.
A kerület védőszentje a két torony között
úgy tartja egyik kezével a gyermeket,
a másikkal a kivirágzó botját, mintha azokkal
akarná feltartóztatni a város belsejéből
kifelé áradó mételet, a pénz csábítását.
És lám, a háta mögötti utcákban botorkáló
hajléktalanok nem is törődnek a vad zenét
bömböltető, fekete autókkal, csak azt nézik,
hogyan a következő órá miféle áhítattal
és hozzá miféle itallal múljon el.

Csak leülni egy padra, mert a szállásról
vagy a segélyező helyről akármilyen
kis utat megtenni a holmival, az legalább
fél napra való munkával ér fel, és utána ennyi jár, és nincs is
más, amit hirtelen csinálni lehetne. Megülni úgy,
hogyan az kezdettől megszokott legyen mindenkinek,
olyan súlytalanul, mégis elmozdíthatatlanul,
mint egy történelmi képen a mellékalakok,
amikor valaki a festészeti középpontban megint erősen
esküszik. És aztán ülve lenni, a szeszélyes idő
önkéntes tárgyaként csak ráncolódni, kérgesedni,
koszolódni, sötétülni, és a nap, az ég
vagy este a hold és a csillagok világosságán kívül
semmin se csodálkozni. Hogyan lehet valami ingyen,
ami jó, és mit kell majd adni érte mégis,
amikor egy helyi rendelettel bevezetik a végső elszámolást,
és mire milyen alapon róják ki az érthetetlen összeget?
Hogyan az életét hány közreműködővel rontotta el?

Mert ha csak eggyel vagy kettővel, az nem számít,
akkor ön maga felelős érte egyedül ez alatt a nap alatt,
amely mindenkinek egyenlő esélyt ad,
hogy legalább néhányat legyőzzön az övéi közül,
néhányat megtörve lásson, tőle kérjenek
valamit még utoljára?

(2)

Átköltöztünk ebbe a magasan levő, fényes lakásba,
és most itt lakunk. Ha kinézünk valamelyik nagy ablakon,
a háztetők dombvidékére látunk, és a tágas ég.
Szögletes dombvidék, de hányféle szög, kiemelkedés,
besüppedés, sarok, álló, fekvő és ferde sík, elszórtan
hányféle magasba törő, vonal-, henger- és hasábszerű
alakzat, hányféle módon egymásba ékelődő tömbök,
a szürkének és barnának mennyi árnyalata,
és néhol az újonnan festett sárgák, fehérek.
A horizont vonalát az egyik oldalon a dombok fölé
türemkedő hegyek takarják el, jókora kockák,
magasházak, de nem bánjuk, horizontból van elég,
az ég pedig akkora, hogy látjuk a felszállás után
elkanyarodni a repülőgépeket. Látjuk teljes egészében
hogyan alakul odafent a reggel és az este, és látjuk
napközben a kis változásokat a felhőzetben,
amelyekből néha csak egy perc alatt nagy változások
alakulnak ki, javunkra vagy ellenünkre, és nekünk
talán az lenne az egyedüli feladatunk,
minden mást hátrahagyva, hogy ezeket a változásokat
egymásra írjuk gyorsírással egyetlen érzékeny papíron,
míg végül a papír tiszta fekete nem lesz
a hullámzó, fodrozódó vonalaktól,

és közben akár a hagyományos evést is
megtakaríthatnánk, nem kellene ennünk se szilárdat,
se folyékonyat, a földből kíméletlen munkával
kinyert, másodlagos ételt, hanem csak engednénk,
vegyen el belőlünk a fény, amennyit akar,
főleg minden emésztő szenvedélyt, és adja meg
azt a kicsit, ami utána még kell nekünk
a szelíd erőszakhoz, őrizni a helyünk.

(3)

Nem élhetünk elég magasan, valahonnan mélyről mindig ugyanaz az érthetetlen szó hangzik el a szenvedésről, rögtön megszólal hozzá egy hajóduda vagy mentősziréna vagy légkalapács, kihirdetik az ország új nevét. Nem élhetünk az ég szerint, másféle, nem ilyen egymásból következő hibákkal kezdjük és végezzük napjainkat. A szemünk mindig képeket lát, és a képeknek is van szemük, amellyel látják a világban egy történet eredőjét, de milyen az igazi testünk, ahhoz egy iszapfürdő kellene sötét boltívek alatt, vagy hetekig viselni, és csak utána levetni a ruhát. Milyen az igazi fény? Változást indít el egy földkupacban, egy hordó vízben, vagy ha volt egy régi, nevetéssel kapcsolatos sérelem, nem ismerünk rá, üres bosszút érlelünk, de épp az ürességgel van igazunk, csak még várni kell, mindenkit megállásra inteni abban, amit csinál, maradjanak úgy sokáig, hadd folyjon az öntözőkannából a víz, teljen az idő növényi tisztasággal.

Felhőlovas, aki a vágta döntő pillanatában merevedett meg, tarsolyában a régi üzenettel, hogy lehet ünnepelni; átlátszó léghajó, hullanak ki belőle a csillogó bankjegyek, meggazdagszik a falu, oda a szigorúság a felosztásban és a házasodásban; szélmalom fekete vitorlákkal, villámló viharban, odabent mit tehetnének, mázsálnak újra és újra, és mindig más az eredmény, felírják a falra egy darabka szénnel; madár repül egyetlen szárnycapással a széles rét fölött, közömbösen keres alig eltérő mintázatot, képet a képben, illanót az ismerősben, túlrepül, nagy kanyarral visszafordul.

(4)

A fény mindent eltakar. Hosszú zuhanás után születek újjá a szürkeségből természetesebb létezőként, de közben már etetnek nagy fekete gombócokkal, nem csodálkozom, honnan sikerült őket lefaragni, kijavítják a kezem, hogy ne csak elvenni tudjon,

mit kezdek annyi gurigával, ingatják a fejüket,
ha vérzik a térdem, nézzem meg közelebbről,
milyen színű, nézem, fekete,
akkor azt egy befőttesüvegből töltötték belém,
de túl sok lett, nyomot hagyok a boltig,
nincs lakat, megyek tovább, végül leülök
egy hősi emlékmű tövébe, nézzenek át rajtam,
innen mi fontos, mi nem. Csak fehér térdzokniban
lehessen felvonulni.

Egy satupad árnyékát öltöm magamra,
lassan növekszem, mindig ugyanaz a mozdulat,
vasreszelék az összes zsebemben, teljes súlyommal
követni tudom egy lehullott csavar menetét
a semmibe. Megbánom a jót is, az se hiányozzon.
Nem fordulok mások ellen, sötét az arcuk,
nem tudnám leolvasni a szájukról, mit kiáltanak,
mit ejtsek ki a kezemből, hogy meglegyen mégis
az elégtételük mára. És holnap már több kellene,
fussak lélekszakadva a két, keresztbe tett
pálcikáig, majd meglátom őket, ha odaérek.
De mihez mérjem magam, távolsághoz vagy rejtett
erőhöz, és belőlem hány az egyik, és kiket kell
a nyílt színen megtagadnom, hogy rövidebb legyen
ugyanaz a sors: végül nem tenni semmit, hallgatással,
makacs fekvéssel irányítani minden közösséget
a megérdemelt vég felé.